

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Svk/5/2022
Identifikačné číslo spisu: 7019200855
Dátum vydania rozhodnutia: 31. januára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:7019200855.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, ako kasačný súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Mariána Fečíka a JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M. v právnej veci žalobcu (sťažovateľa) T. O. K., bytom A. XX, XXX XX A. O., proti žalovanému Centru právnej pomoci, Kancelária Prešov, Masarykova 10, 080 01 Prešov, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaPO/12893/2019, ČRZ: 142690/2019 zo dňa 27. septembra 2019, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/90/2019-89 zo dňa 2. júna 2021, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

O d ô v o d n e n i e

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný napadnutým rozhodnutím č. KaPO/12893/2019, ČRZ: 142690/2019 zo dňa 27. septembra 2019 podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení

zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) nepriznal žalobcovi nárok na poskytovanie právnej pomoci v právnej veci dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 12CoE/68/2018 zo dňa 31.12.2018.

2. V rozhodnutí uviedol, že rozhodnutím centra č.s. KaPO/12893/2019 zo dňa 30.04.2019 bol žalobcovi predbežne priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a na spísanie a podanie dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 12CoE/68/2018 zo dňa 31.12.2018. V predmetnej veci bol určený advokát JUDr. Tomáš Tauber. Hodnota sporu, s ktorým sa žalobca obrátil na žalovaného predstavuje sumu 330,30 € o vymoženie, ktorej sa vedie exekučná vec na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 2Er/198/2017, ako aj na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 12CoE/68/2018, ktorého uznesenie vydané v tejto exekučnej veci napadol žalobca dovolaním. Hodnota sporu v danom prípade neprevyšuje hodnotu minimálnej mzdy v čase podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci ustanovenú nariadením vlády Slovenskej republiky č. 300/2018 Z. z. , t.j. sumu 520 €. Preto mal žalovaný za to, že podmienka hodnoty sporu podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 300/2018 Z. z. nie je splnená. Nesplnenie hoci len jednej z podmienok pre priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci má za následok negatívne rozhodnutie o nároku na poskytovanie právnej pomoci (§ 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.). Vzhľadom na to, že žalovaný mal preukázané, že žalobca nespĺňal podmienky na poskytnutie právnej pomoci, nepriznal mu nárok na poskytovanie právnej pomoci.

II.

Konanie na krajskom súde

3. Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 190 Správny súdny poriadok (ďalej len S.s.p.) žalobu ako nedôvodnú zamietol.

4. V odôvodnení uviedol, že na prejednanie veci samej nariadil v zmysle ustanovenia § 107 ods. 1 písm. a) S.s.p. na základe žiadosti žalobcu pojednávanie, ktoré vykonal dňa 2.6.2021 a na ňom rozhodol v neprítomnosti žalobcu a žalovaného. Žalobca svoju neprítomnosť na pojednávaní ospravedlnil písomným podaním zo dňa 27.5.2021, v ktorom uviedol, že žiada o odročenie pojednávania z dôvodu „absolútneho nedostatku finančných prostriedkov na cestovanie do Košíc (...)“ s poznámkou, že po 9. dni v mesiaci je cestovanie a účasť na pojednávaní možná. Z neúčasti na pojednávaní sa ospravedlnil aj žalovaný, a to elektronickým podaním zo dňa 11.05.2021 z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti. K dôvodu na odročenie pojednávania, ktorý uviedol žalobca, krajský súd konštatoval, že tento dôvod nepovažoval v zmysle § 115 S.s.p. za dôležitý. Krajský súd síce uznal, že finančná situácia nie je u žalobcu pozitívna (tak ako ju popisuje), ale nemôže na druhej strane opomenúť, že náklady, ktoré by žalobca mal v súvislosti s verejnou dopravou na pojednávanie, nie sú tak vysoké, aby ich nemohol preklenúť v priebehu nasledujúcich mesiacov, nakoľko ako sám uvádza, že „po 9. dni v mesiaci je cestovanie a účasť na pojednávaní možná“. Inými slovami povedané, krajský súd nemôže nariadovať pojednávanie podľa finančného hospodárenia účastníka konania v domácnosti, ktorý síce financie na pojednávanie má, ale nie v čase nariadeného pojednávania. Ako žalobca má mať sám eminentný záujem o účasť na pojednávaní, keď ho výslovne požaduje a za týmto účelom má prispôbiť svoju finančnú situáciu a hospodárenie v domácnosti. Z uvedeného dôvodu správny súd pojednával v zmysle § 114 S.s.p. v neprítomnosti žalobcu a právneho zástupcu žalovaného.

5. Podstatou v preskúvanom prípade bolo posúdenie otázky, či správny orgán správne aplikoval § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z. z. vzhľadom na žalobcov prípad. Pri posúdení hodnoty sporu v predmetnom prípade vychádzal žalovaný z označenia právnej veci, v ktorej bolo vydané uznesenie, ktoré žalobca mienil napadnúť dovolaním a ktorú súd viedol ako exekučnú vec o vymoženie 330,30 € s príslušenstvom. Z uvedeného dôvodu žalovaný právne posúdil danú vec tak, že hodnota sporu, s ktorým sa žalobca na žalovaného obrátil so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci, predstavovala sumu 330,30 €, ako istina o vymoženie ktorej sa vedie vyššie uvedená exekučná vec, a teda hodnota sporu v danom prípade neprevyšovala hodnotu minimálnej mzdy ustanovenej nariadením vlády Slovenskej republiky č. 300/2018 Z.z., t.j. sumu 520 eur.

6. Žalobca argumentoval rozhodnutiami kasačného súdu, no v tejto súvislosti krajský súd konštatoval, že v tejto oblasti došlo k vývoju právneho názoru kasačného súdu a v ostatných rokoch. Žalovaný správne poukázal na súčasnú rozhodovaciu prax kasačného súdu, keď uviedol, že vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu o nesprávnom právnom názore žalovaného, podľa ktorého sa kritérium hodnoty sporu týka posudzovanej veci žalobcu, má žalovaný za to, že v predmetnej veci je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch, a to postupom uvedeným v predchádzajúcich bodoch. Zároveň žalovaný poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Sžk/11/2019 zo dňa 26.06.2019, ktorým Najvyšší súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach a vec mu vrátil na ďalšie konanie a v ktorom uviedol, že pojem spor nie je možné vykladať striktno gramaticky, ale vychádzajúc z vymedzenia rozsahu pôsobnosti zákona č. 327/2005 Z. z. a vymedzenia pojmu právna pomoc v tomto zákone, je možné pod pojmom spor rozumieť akúkoľvek právnu vec týkajúcu sa uplatňovania alebo bránenia subjektívnych práv. Nejde teda len o súdne sporové a nesporové konania, ale aj mimosúdne (správne) konania, ako aj preskúmvavanie rozhodnutí v správnom súdnictve. Uvedené platí aj vo vzťahu k výkladu pojmu hodnota sporu, a teda aj prípady v rámci správneho súdnictva (preskúmvavanie rozhodnutí správnych orgánov) je potrebné posudzovať v zmysle podmienky stanovenej v ustanovení § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z. z., teda podmienky hodnoty sporu. Rovnako bola správnosť postupu pri posudzovaní hodnoty sporu konštatovaná aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 10Sžo/371/2015 zo dňa 29.11.2016. V danom prípade však nejde o konanie o preskúmvavanie rozhodnutia v správnom súdnictve, ale o exekučnú vec o vymoženie 330,30 € s príslušenstvom.

7. V tomto prípade mal krajský súd za to, že správny orgán na takto zistený skutkový stav aplikoval správny právny predpis. Vychádzajúc z vyššie uvedeného mal krajský súd za to, že nie je daný dôvod na zrušenie preskúmvavaného rozhodnutia.

8. O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 167 S.s.p., tak, že účastníkom nepriznal nárok na ich náhradu, pretože žalobca nebol v konaní úspešný a žalovanému žiadne trovy konania nevznikli.

III.

Konanie na kasačnom súde

9. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. f), písm. g) S.s.p., v ktorej navrhol kasačnému súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10. Sťažovateľ namietal, že krajský súd, zvlášť tento senát, rozhoduje v neprítomnosti, pričom tento postup sa mu stal pravidlom a normou v situácii, keď sa z vážnych dôvodov ospravedlnil z pojednávania. Odôvodnenie krajského súdu považuje za vrchol arogancie, pretože do jeho situácie ho dostal práve Okresný súd Spišská Nová Ves s Krajským súdom v Košiciach.

11. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že v kasačnej sťažnosti absentuje právne relevantná argumentácia. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi napadnutého rozsudku krajského súdu, a preto navrhol kasačnému súdu, aby kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

IV.

Právny názor Najvyššieho správneho súdu

12. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmvaval napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1 S.s.p., § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdech) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez

nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho správneho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 31. januára 2023 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

13. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol správnu žalobu sťažovateľa, ktorou sa domáhal súdneho prieskumu rozhodnutia žalovaného, ktorým mu podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu nesplnenia podmienky minimálnej hodnoty sporu na priznanie nároku podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 327/2005 Z.z.

14. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

15. Podľa § 115 S.s.p. pojednávanie možno odročiť len z dôležitých dôvodov alebo z dôvodu uskutočnenia neverejnej porady a vyhotovenia výroku rozhodnutia správneho súdu. Správny súd môže odročiť pojednávanie aj vtedy, ak to účastníci konania zhodne navrhnú.

16. Po preskúmaní veci kasačný súd uvádza, že krajský súd dňa 28. apríla 2021 vytýčil pojednávanie vo veci na deň 2. júna 2021 o 10.20 hod, pričom predvolanie bolo vypravené dňa 29. apríla 2021. Sťažovateľ prevzal predvolanie dňa 21. mája 2021 s tým, že zásielka bola uložená odo dňa 4. mája 2021 do jej prevzatia, t.j. do 21. mája 2021. Teda prevzal predvolanie na pojednávanie 12 dní pred stanoveným termínom pojednávania. Uvedené kasačný súd zdôrazňuje z dôvodu, že pokiaľ má sťažovateľ nepriaznivú finančnú situáciu a dôchodok je mu vyplácaný k 10. dňu v mesiaci (uvedené mal kasačný súd preukázané z dokladov, ktoré sťažovateľ predložil k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov) je v jeho záujme rozložiť si finančné prostriedky tak, aby ich mal k dispozícii až do vyplatenia ďalšieho dôchodku. Rovnako mal kasačný súd práve z tlačiva na účely oslobodenia od súdnych poplatkov preukázané, že sťažovateľ je ženatý a jeho manželka je poberateľkou čiastočného invalidného dôchodku, pričom z tlačiva nie je zrejmé, kedy je manželke sťažovateľa čiastočný invalidný dôchodok vyplácaný.

17. Sťažovateľ dňa 28. mája 2021 podal na pošte podanie, ktorým ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní a požiadal o odročenie nariadeného pojednávania v danej veci s tým, že toto má byť nariadené po 9. dni v mesiaci.

18. V súvislosti s výškou nákladov, ktoré by musel sťažovateľ vynaložiť, aby sa zúčastnil nariadeného pojednávania kasačný súd poukazuje na rozsudok kasačného súdu sp. zn. 5Svk/4/2022 zo dňa 30.06.2022 v ktorom uviedol, že „...Kasačný súd zisťoval cenu cestovného lístka autobusom zo Studenca do Košíc, pričom táto v čase rozhodovania kasačného súdu predstavovala sumu 5,80 €, konkrétne zo Spišského Podhradia do Prešova je cena nezľaveného cestovného lístka 2,70 €, 0,70 € zo Studenca do Spišského Podhradia a 2,10 € z Prešova do Košíc. Teda obojsmerný lístok by sťažovateľa vyšiel približne na 11,60 €.“

18. Účastník konania má vo všeobecnosti neodňateľné subjektívne právo zúčastniť sa na každom nariadenom pojednávaní. Ak účastníkovi konania (alebo jeho zástupcovi) bráni v účasti na nariadenom pojednávaní dôležitý dôvod, pričom má záujem o jeho odročenie bez prejednávania veci, je povinný navrhnúť správne mu súdu odročenie pojednávania. Správny súd takémuto návrhu vyhovie iba za predpokladu, že sa účastník konania alebo jeho zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie. Za dôležitý dôvod na odročenie pojednávania súdna prax považuje kolíziu pojednávania, práceneschopnosť brániacu účastníkovi konania účasť na pojednávaní, odcestovanie mimo svojho pobytu pred dorúčením predvolania na pojednávanie a podobne. Pochopiteľne skutočnosť, či v danom

konkrétnom prípade ide o dôležitý, závažný a nepredvídateľný dôvod na odročenie pojednávania vyhodnocuje a následne odôvodňuje konajúci súd.

19. Krajský súd v bode 11 napadnutého rozsudku k dôvodu na odročenie pojednávania skonštatoval, že tento nepovažuje v zmysle § 115 S.s.p. za dôležitý dôvodiac tým, že síce uznáva, že finančná situácia nie je u sťažovateľa pozitívna, avšak náklady, ktoré by sťažovateľ mal v súvislosti s verejnou dopravou na pojednávanie nie sú tak vysoké, že by ich nemohol preklenúť v priebehu nasledujúcich mesiacov.

20. S argumentom krajského súdu, pre ktorý nevyhovelo žiadosti sťažovateľa na odročenie pojednávania sa kasačný súd stotožňuje. Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že náklady na verejnú dopravu z miesta trvalého pobytu sťažovateľa - Studenec, Spišské Podhradie do Košíc predstavujú približne spolu (tam a späť) 11,60 €, ktorá suma nepredstavuje sumu, ktorá by bola spôsobilá ohroziť existenciu sťažovateľa. Navyše sťažovateľ už 21. mája 2021 t.j. 11 dní po vyplatení dôchodku mal vedomosť o termíne pojednávania, a teda bolo v jeho záujme zabezpečiť si potrebnú sumu peňazí za účelom dostavenia sa na nariadené pojednávania (spolu tri v danom dni) a to aj vzhľadom na predmet konania, ktorým je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o odňatí nároku na poskytovanie právnej pomoci vo veci dovolania podaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 12CoE/68/2018 zo dňa 31.12.2018.

21. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti kasačný súd uzavrel, že dôvod, pre ktorý sťažovateľ žiadal o odročenie pojednávania nemal intenzitu dôležitosti a závažnosti, ktorá by odôvodňovala odročenie nariadeného pojednávania. Preto pokiaľ sa sťažovateľ na nariadenom pojednávaní nezúčastnil, a to napriek tomu, že bol naň riadne a včas predvolaný a správny súd s poukazom na ustanovenie § 114 S.s.p. konal v jeho neprítomnosti, nemožno takýto postup správneho súdu vyhodnotiť ako znemožnenie realizácie procesného práva sťažovateľa zúčastniť sa na nariadenom pojednávaní. Z uvedeného dôvodu kasačný súd nevzhladol relevanciu kasačnej námietky podľa § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p.

22. Kasačný súd zdôrazňuje, že sťažovateľ požiadal o priznanie nároku na právnu pomoc v exekučnom konaní, teda išlo o občianskoprávnu vec v zmysle § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z.z. Z predložených dokladov vyplýva, že uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 12CoE/68/2018 zo dňa 31.12.2018 súd v celom rozsahu odmietol odvolanie povinného - sťažovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 2Er/198/2017 zo dňa 19.09.2017. Napadnutým uznesením okresný súd námietky povinného - sťažovateľa proti exekúcií ako aj proti trovám exekúcie zamietol. Predmetná exekúcia je vedená u súdnej exekútorky JUDr. Denisy Regináčovej Mihalovej vo veci oprávneného Obce Studenec o vymoženie pohľadávky 330,30 € s príslušenstvom.

23. S poukazom na vyššie uvedené sa kasačný súd v plnej miere stotožnil s preskúmaným rozhodnutím žalovaného, podľa ktorého je hodnota sporu v predmetnej občianskoprávnej veci jasne určiteľná a pretože je vo výške 330,30 €, neprevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, v čase podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci stanovenej na sumu 520 €. V prípade sťažovateľa tak nebola splnená jedna z podmienok stanovených v § 6 ods. 1 písm. a) až c) zákona č. 327/2005 Z.z., ktoré musia byť splnené kumulatívne. Ďalej má kasačný súd za to, že sťažovateľ nepredstrel také argumenty, ktorými by spochybnil vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý vo výsledku postupoval správne, keď žalobu sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol. Z uvedeného dôvodu kasačný súd postupom podľa § 461 S.s.p. kasačnú sťažnosť sťažovateľa zamietol ako nedôvodnú.

24. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol Najvyšší správny súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.) a rovnako aj žalovanému nárok na ich náhradu nepriznal v súlade s § 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.

25. Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.